

Додаток
до листа Громадської ради
при МВС України
№ 312/06-18 від 22 червня 2018 р.

**Експертні пропозиції
за результатом проведення громадської експертизи діяльності
територіальних органів з надання сервісних послуг МВС**

Згідно «Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2008 року № 976 (далі – Порядок), зазначаємо:

1. Інформацію про громадську експертизу.

1.1. Ініціатор проведення громадської експертизи: Громадська рада при МВС України.

1.2. Предмет громадської експертизи: забезпечення Головним сервісним центром МВС (далі – ГСЦ МВС) формування державної політики у сферах, визначених п. 3 Положення про Головний сервісний центр МВС, затвердженого наказом МВС від 07.11.2015 № 1393 (у редакції наказу МВС від 19.05.2017 № 401, далі – Положення).

1.3. Мета громадської експертизи: оцінка забезпечення ГСЦ МВС формування державної політики у сферах, визначених п. 3 Положення, та підготовка пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності сервісних центрів МВС (далі – СЦ МВС) для їх врахування у своїй роботі.

1.4. Термін проведення громадської експертизи: 02.04.2018 – 22.06.2018.

1.5. Відомості про експертів, які проводили експертизу: голова Громадської ради при МВС України Мартиненко В.О., члени Громадської ради при МВС України Єржов О.В., Назаренко О.Ю., Петренко О.А., Скринський О.В., Заремба О.М., Погребняк О.А.

1.6. Перелік документів та інших матеріалів, наданих СЦ МВС для проведення експертизи:

- копії особових справ реєстрації/перереєстрації переобладнаних транспортних засобів (далі – ТЗ) (вибірково);
- копії особових справ реєстрації/перереєстрації ТЗ, що належать юридичним особам (вибірково);
- копії особових справ реєстрації ТЗ, що вперше реєструються на території України (вибірково);
- копії особових справ проведення експертного дослідження ТЗ, що реєструються (вибірково);

- копії нормативних документів та їх проектів, що врегульовують можливість передачі надання послуг, що надаються СЦ МВС, до органів місцевого самоврядування.

2. Обґрунтовану оцінку діяльності територіальних органів з надання сервісних послуг МВС та ефективності прийняття і виконання ним рішень, програм, реалізації владних повноважень у період із 01 січня 2017 року по 22 березня 2018 років.

При здійсненні аналізу матеріалів, що стали підставою для реєстрації/перереєстрації ТЗ, виявлено наступні типові порушення та недоліки:

2.1. При реєстрації/перереєстрації переобладнаних ТЗ для роботи на газовому паливі – неналежне оформлення суб'єктами господарювання актів приймання-передачі ТЗ, переобладнаного для роботи на зрідженому нафтовому газі та для роботи на стисненому природному газі, зокрема не зазначається збільшення спорядженої маси ТЗ, відсутні підписи замовника.

2.2. При реєстрації/перереєстрації легкових ТЗ, що належать юридичним особам – відсутні довідки (відмітки) з військового комісаріату про взяття таких ТЗ на військовий облік.

2.3. При реєстрації ТЗ на території України вперше:

- на заявах відсутні підписи заявників та посадових осіб територіальних сервісних центрів МВС (далі – ТСЦ МВС) про отримання власником ТЗ бланкової продукції та здачу ним номерних знаків для разових поїздок;

- до свідоцтв про реєстрацію ТЗ, при реєстрації нових легкових ТЗ, не вноситься позначення рівня екологічних норм, якому відповідає ТЗ, що суперечить вимогам п. 3 Закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів»;

- зазначення в сертифікатах відповідності ТЗ недостовірної інформації щодо країни місцезнаходження виробника ТЗ, зазначення дати видачі сертифікату відповідності, що передує даті ввезення ТЗ на митну територію України.

3. Пропозиції щодо розв'язання суспільно-значущих проблем та підвищення ефективності діяльності органу виконавчої влади.

3.1. Під час проведення громадської експертизи виявлено недоліки організації взаємодії СЦ МВС із Експертною службою МВС під час здійснення реєстрації/перереєстрації та зняття з обліку ТЗ. У зв'язку з тим, що фахівці Експертної служби МВС (далі – експерти), які безпосередньо приймають участь у проведенні державної реєстрації ТЗ, не підпорядковуються керівництву ТСЦ МВС, останні не мають можливості оперативно впливати на вирішення проблем, пов'язаних із роботою експертів у ТСЦ МВС, зокрема на:

- затягування часу обслуговування громадян;
- обслуговування експертами громадян не у порядку їх реєстрації в системі електронної черги в ТСЦ МВС;
- невідповідність розподілу експертів навантаженню на ТСЦ МВС;

- відсутність оперативного реагування на скарги громадян на роботу експертів у ТСЦ МВС;
- відсутність можливості впливу керівництва ТСЦ МВС на експертів, зокрема притягнення їх до дисциплінарної відповідальності за порушення, допущені під час надання послуг громадянам у процесі державної реєстрації ТЗ;
- відрив експертів від робочого процесу ТСЦ МВС, у разі необхідності проведення дослідження окремих ТЗ, у тому числі за територією ТСЦ МВС;
- відсутність контролю за робочим розпорядком експертів, у зв'язку з виконанням ними доручень керівництва НДЕКЦ, зокрема щодо проведення судових експертиз по кримінальним справам, одночасно з роботою в ТСЦ МВС;
- відсутність зрозумілого алгоритму формування ціни за отримання послуг з реєстрації ТЗ, які потребують проведення експертного дослідження, що є окремою платною послугою експертів.

Зазначені проблеми у роботі викликають у суб'єктів звернення негатив до ТСЦ МВС, що у свою чергу дискредитує ефективність проведення реформи СЦ МВС та стимулює виникнення корупційних ризиків під час реєстрації ТЗ.

З метою удосконалення процедури державної реєстрації ТЗ, усунення певних нормативних колізій, підвищення якості обслуговування суб'єктів звернення в ТСЦ МВС, зокрема, шляхом скорочення часу надання відповідних послуг, забезпечення контролю для недопущення реєстрації ТЗ, на які накладено обмеження тощо, за результатами проведеної громадської експертизи рекомендується:

1) ініціювати перед керівництвом МВС внесення відповідних змін до:

- штатних розписів територіальних органів з надання сервісних послуг МВС із метою підпорядкування необхідної кількості експертів, які безпосередньо приймають участь у державній реєстрації ТЗ;
- Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС, затвердженого наказом МВС від 15.12.2011 № 923;
- Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1998 року № 1388.

Виконання викладених рекомендацій дозволить врегулювати існуючі недоліки у наданні ТСЦ МВС адміністративних послуг, що виникають через неефективну взаємодію з експертами, забезпечать підтримку формування позитивного іміджу СЦ МВС серед населення, зменшать соціальну напругу та корупційні ризики.

3.2. Розглянувши копії нормативних документів та їх проектів, що врегульовують можливість передачі адміністративних послуг, що надаються СЦ МВС, до органів місцевого самоврядування, визначили, що передача таких

повноважень органам місцевого самоврядування, зокрема надання адміністративних послуг з державної реєстрації (перереєстрації, зняття з обліку) ТЗ і видачі посвідчень водія є недопустимим, виходячи з наступного:

- Конвенція про дорожній рух (Відень, 1968 рік) рекомендує Договірним Сторонам створити орган, якому було б доручено зареєструвати в національному або регіональному масштабі автомобілі, які здаються в експлуатацію і вести централізований облік по кожному транспортному засобу відомостей, що містяться в свідоцтві про реєстрацію. Крім того, Договірні Сторони зобов'язуються повідомляти будь-якій Договірній Стороні, на її прохання, інформацію, необхідну для встановлення особи, на ім'я якої механічний ТЗ або зчеплений з таким ТЗ причіп зареєстровані на їх територіях;

- Додаток II Директиви 2006/126/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 20 грудня 2006 року про посвідчення водія (зі змінами) визначає мінімальні вимоги до іспитів на право керування ТЗ; знання, навички і поведінка для керування механічним ТЗ, якими передбачено приймання іспитів на спеціально обладнаних ТЗ;

- процес реєстрації ТЗ, і так само видачі посвідчень водія, не зводиться лише до перевірки документів і наданні відповідної адміністративної послуги за результатами їх розгляду (видача свідоцтва про реєстрацію ТЗ чи посвідчення водія), а складається з ряду державних функцій, на які діюче законодавство уповноважує лише МВС України (Закон України «Про дорожній рух»). Державна реєстрація ТЗ проводиться з метою здійснення контролю за відповідністю конструкції та технічного стану ТЗ установленим вимогам стандартів, правил і нормативів. Під час проведення державної реєстрації/перереєстрації, зняття з обліку ТЗ за заявою власника підлягають огляду з метою визначення справжності ідентифікаційних номерів ТЗ і реєстраційних документів, який проводиться експертами;

- для автоматизованого обліку ТЗ, що підлягають державній або відомчій реєстрації, та відомостей про їх власників ведеться Єдиний державний реєстр, держателем якого є МВС України (частина п'ята статті 34 Закону України «Про дорожній рух»). Єдиний державний реєстр МВС інтегровано з іншими системами національного та міжнародного рівня, зокрема Банком даних Генерального секретаріату Інтерполу, Інтегрованою інформаційно-пошуковою системою органів внутрішніх справ України, Єдиною автоматизованою інформаційною системою (ЄАІС) ДФС України, з якими відпрацьовано та впроваджено механізм автоматичного обміну даними та перевірки інформації, що дозволяє в автоматичному режимі перевіряти відомості про ТЗ, відносно яких скоєно незаконне заволодіння як на території України, так і за її межами, втрачені або викрадені державні номерні знаки чи документи на ТЗ та осіб, які знаходяться в розшуку, а також обмін інформацією про осіб, які скоїли адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху та позбавлені права керування, а також отримання інформації від ДФС України у частині митного оформлення ТЗ;

- СЦ МВС виконують функції податкового агента стосовно подання до контролюючого органу інформації про суму доходу та суму сплаченого до бюджету податку в порядку та строки, встановлені для податкового розрахунку (абзац другий пункту 173.3 статті 173 Податкового кодексу України).

У разі передачі органам місцевого самоврядування вищезазначених повноважень з надання адміністративних послуг, що належать до компетенції СЦ МВС виникнуть наступні проблеми та неузгодженості:

- неможливість виконати державою зобов'язань, передбачених Конвенцією, щодо здійснення обміну інформацією, необхідною для надання відповідних послуг, саме між компетентними центральними органами виконавчої влади держав-учасниць;

- відсутність у ЦНАП матеріально-технічної бази та фахівців, необхідних для прийняття теоретичного і практичного іспитів на отримання права керування ТЗ;

- можливість втрати чи витоку інформації із Єдиного державного реєстру МВС, неякісного наповнення такого реєстру через відсутність у ЦНАП комплексної системи захисту даних відповідно до Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2006 року № 737.

Передача зазначених повноважень до органів місцевого самоврядування призведе до значних фінансових витрат, у зв'язку з підготовкою кваліфікованих фахівців, створенням матеріально-технічної бази, забезпеченням програмним забезпеченням, створенням та утриманням нових ресурсів для здійснення реєстраційної й екзаменаційної діяльності. Крім того, потрібно буде сформувати нову єдину електронну мережу, яка б пов'язувала всі бази даних і передбачала запити через електронні форми від одного суб'єкта до іншого. Таким чином, зазначене призведе до колосальних витрат як з державного, так і з місцевих бюджетів.

Ураховуючи викладене, пропонуємо ініціювати перед керівництвом МВС внесення змін до відповідних нормативно-правових актів у частині:

1) розмежування повноважень територіальних органів з надання сервісних послуг МВС та ЦНАП, а саме, залишення за СЦ МВС виключного права прийняття остаточного рішення щодо зняття з обліку ТЗ та наділення ЦНАП повноваженням щодо прийняття та передачі СЦ МВС документів, які є підставою для надання адміністративних послуг;

2) виключення можливості укладення договорів відчуження ТЗ у присутності працівників органів, до компетенції яких не належить проведення перевірок наявності заборон на відчуження ТЗ.